

Abstrakt:

Nasazení vojáků v zahraničních misích bezesporu představuje významnou zátěž spojenou s rizikem ohrožení jejich fyzického i psychického zdraví. Pokud jde o zdraví psychické, je jako největší rizikový faktor tradičně uváděn stres, který je v misi přítomen takřka permanentně a množství stresorů je nepřeborné. Pozornost klinických psychologů, psychiatrů i výzkumných pracovníků, byla v souvislosti se zahraničními operacemi a s nimi spojenými obtížemi cílena především na PTSD, depresi či rozvoj závislostí. Nicméně se ukazuje, že vojáci trpí i jinými psychickými obtížemi. Předkládaná práce není zaměřena na nozologické jednotky, ale dílí symptomy, převážně neurotické. Vstupní výzkumnou hypotézou je, že porovnáme-li populaci vojáků, kteří vyjeli do zahraniční mise s těmi, kdo do ní nevyjeli, najdeme mezi jednotlivými skupinami významný rozdíl. Očekáváme, že ti, kdo se zúčastnili zahraniční mise, budou vykazovat vyšší míru psychopatologické symptomatiky. Pravděpodobně subklinické a tedy v zásadě diskretní, nicméně přesto vyšší než je tomu u těch, kteří do mise nikdy nevyjeli.

Sběr dat proběhl formou dotazníkového šetření. Použit byl dotazník neurotické symptomatiky N70. Jde o dotazník o sedmdesáti položkách popisující tzv. neurotickou symptomatiku. Je rozdělen do sedmi škál po deseti položkách - Anxieta, Deprese, Obsese – Fobie, Hysterie, Hypochondrie, Vegetativní labilita a Psychastenie. Dále jsme použili vlastní dotazník o 25 položkách zjišťující další subjektivně prožívané negativní změny, které vojákům nasazení v misi (dle jejich názoru) přineslo.

Výzkumný soubor zahrnoval české vojáky z povolání a byl rozdělen na několik podskupin: (1) Ti, kdo v misi dosud nebyli (n=521), (2) ti, kdo byli v zahraničí nasazení jednou (n=521). Tyto dvě skupiny byly vyšetřeny v rámci povinných rutinních vyšetření dotazníkem N70. Dalším dvěma skupinám byly dotazníky administrovány přes internet. Šlo o (3) skupinu vojáků z povolání, kteří za sebou mají jednu misi (n=196) a výzkumu se zúčastnili dobrovolně. Této skupině byl rovněž administrován dotazník N70. Další (4) skupina byla tvořena opět vojáky z povolání, kteří za sebou mají jednu misi (n=174), výzkumu se zúčastnili dobrovolně a byl jim administrován námi sestavený dotazník.

Data všech skupin byla následně porovnána mezi sebou i s obecnou populací. Výsledky ukazují, že skupina novodobých válečných veteránů prožívá více diskretní psychopatologické symptomatiky než jejich kolegové, kteří se zahraničního nasazení nikdy nezúčastnili. Tato symptomatika je převážně úzkostná a psychastenická. Svou intenzitou nevybočuje z populační normy, nicméně i tak je mezi těmi, kdo v misi byli

a kdo v ní nebyli statisticky signifikantní rozdíl. Zjištěné výsledky jsou diskutovány v souvislosti s jejich generalizovatelností a implikacemi pro praxi.

Klíčová slova:

Vojenské mise, Psychopatologie, PTSD, Deprese, Úzkost, Armáda